

РАЈСКА ПИРАМИДА

УВОД

У старо прастаро време цареви мисирски, фараони, зидали су пирамиде од камена. Нека од тих пирамида високе су 50, неке 100, а неке и преко 100 метара. Има их које су два пута више у висину од Свете Софије, најславније цркве на Православном истоку. Загонетка је због чега су фараони зидали ове пирамиде, као што је у старом многобожачком Мисиру све загонетка, све гатка, све гатање. Но, изгледа највероватније, да су фараони подизали ове циновске зидарије маштајући о бесмртности својој. Гатали су они о бесмртности душе, гатали и о бесмртности тела. Свакако још да им је побуда за ово зидање била и сујета, узајамно надметање Свак је од њих желео овековечити себе једним таквим спомеником, који би пркосио времену и трајао докле земља траје. У мисирској "Књизи мртвих" изражено је гатање Мисираца о суду Озирисовом и бесмрћу човековом на сто начина, све у мутним слутњама и нагађањима.

То старо мисирско гатање о човековој бесмртности објављено је у Хришћанству као стварност. Само је у Хришћанству појам о бесмртности очишћен од сваке заблуде, отргнут од мутних многобожачких сањарија и од фантастичних слутњи и произвољних нагађања. Појам о бесмртности у хришћанској епохи везано је за постојање Једнога Живог Бога, и за спаситељску жртву Христову и Његову васкрсну победу над смрћу.

И Хришћанство је побудило људе на зидање пирамида. Побудило је на тај посао не само царевице и великане овога света него све људе, који верују у Христа и иду за Њим. Јер су сви Хришћани названи царевима по речи Тајновидца: *и учини нас царевице и свештенике Богу и Оцу својему* (Откр. 1,6). Према томе сваки Хришћанин има част и дужност да зида једну пирамиду за себе. Колико, дакле, Хришћана у свету - толико пирамида. Ове хришћанске пирамиде су далеко више у висину од свих фараонских пирамида. Оне се не могу мерити обичним метром. Узносе се изнад сунца и месеца и васцеле материјалне васионе. Узвисују се у небеса и тамо се тек виде у свој величини и красоти својој. Нити се боје времена, ни кише, ни ветра, ни мрза, ни бомби, ни граната, нити икакве следеће разорне силе. Сав свет је немоћан према тим хришћанским пирамидама. Оне стоје ван рушења и ван смрти. Њима је осигурана бесмртност у свету, где се име смрти не спомиње нити жаока смрти осећа. Јер то су пирамиде духовне, стварније од сваке физичке стварности. Оне су на духовном темељу засноване, духом постројене, духом украшене, духом утврђене и духовном царству намењене. Потребу и план ових пирамида објавио је сам Господ Исус Христос. Зидари су сви крштени људи, уз свемоћно садејство самога Духа Божијега. Свака та пирамида има девет главних спратова, и десети је спрат кула радости, којом сам Творац крунише целу грађевину. Сваки спрат опет има по неколико својих посебних спратова са много одељења. Сви виши спратови темеље се на онима који су испод њих, као што је природно и при обичном зидању на земљи. И сви укупно представљају једну прекрасну стројност, да се око не може нагледати. Као што је познато, фараони су зидали своје пирамиде на песку, и довлачили су камен издалека. Пирамиде хришћанске, рајске пирамиде, основане су на

најтврђем темељу, на камену, а тај камен је Христос, о чему говори велики апостол Христов овако: тако дакле више нијесте туђинци и дошљаци - *домаћи сте Богу, назидани на темељу апостола и пророка, којих је камен од угла сам Исус Христос, на коме сва грађевина састављена расте за цркву свету у Господу, на коме ћете се и ви сазидати за стан Божији у духу* (Ефес. 2,19-22).

ПРВИ СПРАТ

На једној узвишици изнад плавог језера Генисаретског седе Божански Стројитељ на зелену траву и отпоче откривати план новог зидања, није показивао план на хартији нит га је писао писаљком. Него силним речима печатио га је у душе ученика Својих и народа као дијамантом у умекшани восак. Прве Његове речи откривају, како се отпочиње зидање рајске пирамиде, и како се строји први спрат.

Блажени су нишчи духом, јер је њихово Царство Небеско. Само је толико рекао о зидању првог, најширег и најтврђег спрата, који треба да држи и носи на себи сву осталу палату. Но, ово ти је довољно, о Хришћанине, само ако истински желиш зидати царску пирамиду, којој ћеш се радовати у Рају вечности. Сам знаш, да што год су темељи једне грађевине дубље у земљи, то је грађевина сигурнија. Нишчета наша људска врло је дубока; тако дубока и скривена, да многи не силазе до дна њенога. Но благо онима који сиђу баш до дна. Нишчета људска није неки дар, који се добија споља већ стварно стање, које треба само сазнати. А до сазнавања своје нишчете долази се неласкавим испитивањем себе. Ко то чини, тај долази до сазнања о својој тројакој нишчети: 1) о нишчети у погледу свога знања, 2) о нишчети у погледу своје добротe, и 3) о нишчети у погледу својих дела. Нишчета је виши степен сиромаштине. Ту превелику сиромаштину, управо ништавило, осећа човек било да посмотри своју мисаону моћ, било моралну, било пак делателну. Хтео би да дође до сазнања о судби својој, ко је он и откуда је и шта му треба чинити у овом преплетеном ткиву живота. Но увиђа - баш и ако је најученији - да је све његово знање према његовом незнању као шкољка воде према мору воденом. Хтео би се уздићи добротом изнад свих других бића у свету. Но види како пада на сваком кораку у каљугу зла и опачине. Хтео би увек чинити најбоља и највећа дела, но увиђа своју немоћ, своје ништавило. Остали људи не могу му помоћи, јер су и они ништавни као и он, по речи песника:

*"све њихове мисли на једно сабране
ништа друго не представљају ми
до кроз мраке жедно тумарање
и погледа мраком угашена"*

Тада се човек браћа Творцу своме, пада у прашину пред Њим, предаје се вољи Његовој и вапије за помоћ. Ово сазнање и осећање своје крајње немоћи и крајњег ништавила назива се нишчетом духа. А нишчета духа противи се охолости духа. Међутим охолост је много веће ништавило од нишчете духа. Сазнавати и осећати своје ништавило много је мање ништавно од охолости. Јер охолост је не само не знање него и глупост. Охолост је мати свих глупости и свих зала људских. Познати себе значи увидети своју немоћ и своје ништавило; Потом доћи до скрушености срца, и најзад завапити Богу за милост и помоћ.

Скрушеност или смерност, што потиче из правог сазнања своје немоћи, основа је свих врлина, основа духовног живота сваког Хришћанина, основа и рајске пирамиде. Јован Колов

рекао је: "Смиреност то су врата ка Богу". Једном се препирао зли дух са светим Макаријем, па најзад узвикну: "Све могу Макарије, што и ти можеш, само ме ти једино побеђујеш - смиреношћу!" За смиреност је неко рекао: она нема језика да говори зло о другима, нема очију да види туђе зло, нема ушију да чује туђе зло."

Ко је увидео, да у своме ништавилу не може ништа без Божије помоћи, тај добро зида први спрат рајске пирамиде. *Без мене не можете чинити ништа*, рекао је Бог.

На сваком кораку, од јутра до ноћи разуман човек сазнаје истинитост ових речи. И једино то сазнање чини га великим пред Богом.

Кад се човек испразни од злог ветра охолости, онда му у души настаје тишина, у коју улази Дух Божији. А кад Дух Божији уђе и настани се у души, онда Он зида целу рајску пирамиду по Своме разуму и Својој вољи, само под фирмом човека. О, Хришћанине мој, главно је, да ми не сметамо Духу Божијем да уђе и зида. Главно је, Хришћанине, да презреш у себи све оно што је од тебе а не од Бога, па било у области знања или осећања или хотења. Рекао је Бернард од Клервоа: "Ко стекне право познање себе, постаје презрен у сопственим очима."

Не говори, охолицо, зашто бих ја сам себе понижавао и подништавао? Нико од тебе не тражи, да ти себе понижаваш него само да признаш своју пониженост. Нико од тебе не тражи, да од себе правиш ништавило, него да признаш своје већ постојеће ништавило, које је ван спора. Кад признаш оно што већ јеси и исповедиш, тек онда ћеш моћи положити први камен у темељ свог духовног зидања. Потом ћеш моћи изидати и цео први спрат своје рајске пирамиде, који је сав као од железа: и чврст као железно и таман као железно.

ДРУГИ СПРАТ

Када је први спрат добро озидео, тада Хришћанин хита ка стројењу другог спрата. Први спрат не привлачи толико својом лепотом, као што ни гвозђе не привлачи, али је он чврст и користан, као што је и гвозђе чврсто и корисно за висока зидања. Више је у земљи него изнад земље, више невидљив него видљив, као сваки темељ. Смиреност није нека врлина што сија и блешти. Први спрат је сав од мисли о свом личном ништавилу и од осећања свога ништавила и немоћи.

Други спрат је од суза. *Блажени који плачу, јер ће се утјешити*. Сузе - чудан материјал! Сасвим нежан, но поуздан. Он блиста као камен опал. И заиста овај други спрат, спрат од суза, изгледа као спрат од драгог камена опала.

У охолога нема суза. Он се хвали тима што не може да плаче и што никад није заплакао. Он не зна, да је то слабост а не снага. На његове очи излази сухи огањ што распростире сухост на срца људска. Охолост је израсла из плитке земље на камену. Међутим у дубини се јавља влага. Скрушеност пред Богом личи на дубоко орање, на коме се јавља влага. Скрушени или смирени у духу плаче. Његова је душа сва сузна, чега су му и очи сведоци. Неко од православних учитеља говорио је о два крштења: једно водом а друго сузама. Други опет рекао је: плачи дан и ноћ и не знај ситости у плакању!

Можеш и ти помислити: сузе су знак слабости! Не помишљај тако. Хришћани, који су највише плакали, с песмом су ходили на губилиште.

"Сузе су јелеј очију" рекао је Антоније Велики. Највеће грешнице: Марија Египћанка, Таиса и Пелагија опрале су своје душе сузама, и посветиле се. Тако и хиљаде других.

Тако можеш и ти, Хришћанине. За многи смех у животу сигурно ћеш се кајати, но ни за једну сузу проливену. *Тешко вама који се смијете сад, јер ћете заплакати* - реч је света из

најсветијих уста (Лк. 6,25). Никад није никло зло из семена суза, а из семена смеха никла су заиста многа зла. Ипак нису ни све сузе Јеванђелске сузе. Сузе, које су потребне за зидање рајске пирамиде нису оне од претераног гнева нити оне од жалости за изгубљеним или недобијеним благом.

Јеванђелске сузе су оне што теку из скрушеног и покајаног срца. Јеванђелске сузе јесу сузе за изгубљеним Рајем. Јеванђелске сузе јесу и оне што се мешају са сузама деце и страдалника. Јеванђелске сузе јесу и оне што перу наше увреде нанете небеској Љубави.

Као што се роса ствара кад се сретну хладан и топао ваздух, тако и сузе природно и лако теку из човека, који се сусрео са топлином љубави Оца небеског. *Сузе су ми хлеб дан и ноћ*, исповеда покајани цар, када му се хладно срца сусрело са топлотом духивнига Сунца (Пс. 42,3).

Они што никад не плачу, никад не осећају утеху. Само расплакано дете зна за утеху, кад га мајка помилује.

Није узалуд овај свет назван долином плача. И сам Бог кад се јавио у свету лио је сузе.

Човече, пред тобом је само избор између плача и плача, а никако између плача и неплача. Или ћеш плакати очајно и без надежде пред слепом и глувом нирваном или пред живим Утешитељем. Ако будеш плакао пред живим Утешитељем, примићеш утеху. Сам Бој јавиће ти се као утеха твоја. и у тишини твоје утешене душе сам Он зидаће даље твоју рајску пирамиду.

ТРЕЋИ СПРАТ

Блажени су кротки, јер ће наслиједити земљу. Кротошћу се, дакле, зида трећи спрат рајске пирамиде. Кротост је унука смирености а ћерка плача. Најбоље личности припремног Завета, Самуил, Јован Крститељ и Дјева Марија - исплакране су од Бога. И сама кротост је врлина исплакрана. Због тога је, свакако, кротост тако нераздвојна од споменутих личности кап суза од срца. Кротост може доћи само на треће место, и трећи спрат може се стројити после првог и другог. Пошто се облаци излију, настаје тишина; тако и свака кротост долази после плача. Кротост није била непозната ни у старозаветном времену. Каже се, на пример, за Мојсеја да *бјеше човек веома кротак мимо све људе* (IV Мојс. 12,3). Говори се и о кротости праоца Јакова и цара Давида (спомени се, Господе, Давида и све кротости његове). Но тек од Христа кротост је убројана у неопходну грађу за зидање душа људских. Јер *ја сам кротак*, рекао је Син Божији. А какв је Он, такви треба да буду и Његови. Кротост је прва врлина Христова, коју су људи запазили. *Гле, јагње Божије!* узвикнуо је свети Јован Претеча, када је спазио Месију на Јордану. Други су се гурали да што пре дођу до Јована, да га чују и да се крсте. А Исус се није гурао, него је кротко обилазио и заобилазио. Као јагње што никога не гура. Као јагње што обилази и заобилази.

Кротост се јавља, пре свега, у негурању у прве редове. А то долази од савршене преданости вољи Божијој. Кротак зна, да Творав поставља људе где Он хоће, и готов је да врши вољу Божију било у првим било у последњим редовима. За њега је споредно, где ће бити стављен, а главно је да слуша вољу Божију па где био да био. Кротак зна, да они из последњих редова ако врше предано вољу Божију, добијају славнији венац од оних који су се прогурали у прве редова да изврше вољу своју. Још се кротост може и овако исказати: никога не увредити а трпељиво поднети сваку увреду. Уистину, јагње је слика кротости. Представите себи Христа пред зверским судијама Његовим. Док су они викали, хулили, пљували и раздирали хаљине на себи, Он је стајао ћутљив и као јагње безгласан. Његова

тишина душе била је као тишина светлости над запенушаном буром морском. Тако чудесна и непојамна тишина, да апостол заклице њоме верне говорећи: *А ја Павле молим вас кротости ради и тишине Христове* (II Кор. 10,1). И апостоли су били у кротости сасвим слични Учитељу своме. Он их је послао као јагањце међу вукове, тј. кротке међу охоле, трпељиве међу осветљиве. Као дојилице које страдају од своје одојчади, али трпе и сnose. *Бијасмо кротки међу вама као што дојилице његују своју дјецу* (I Сол. 2,7). Неки посетиоци задиве се, како један свети муж подноси псовке чобана око његове колибе. На то он одговори: "тима се учим трпљењу зла, говорећи себи: ако не могу да поднесем ово зло, како ћу поднети веће кад дође?"

Некога старца опет поткрадао сусед, који га је служио. Кад год би ушао у старчеву одају, он би понешто узео и однео. Старац је то све гледао но ништа није рекао. Кад му дође смртни час, скупе се сви суседи око старчеве постеље, а старац узме руке онога свога послужитеља и поче их љубити говорећи: "Овим рукама имам ја да благодарим што данас одлазим у Царство небеско."

О, кротки, ви ћете наследити земљу. Питате ли, како то? Онако као и апостоли. Чије се име данас чује по свој земљи више од њиховог? Који је то цар или кнез, чија се реч слуша на све четири стране света тако као реч апостола? Некротки неће наследити ни стопу земље, ни овде ни у Рају. А ти, Хришћанине, помоћу кротости зидај трећи спрат своје рајске пирамиде. Кротост је ка драги камен амнетист, што се прелива у прекрасним благим бојама.

ЧЕТВРТИ СПРАТ

Блажени су гладни и жедни правде, јер ће се наситити. Ово је план зидања четвртога спрата рајске пирамиде. Овде је грађа глад и жеђ за правдом. Глад и жеђ одувек су служиле као подстрекач зидања на земљи. Но овде није реч о телесној глади и жеђи, која се утољава хлебом и водом. Овде је реч о једној већој глади и жеђи, о оној коју душа кротка човека носи у себи, и коју сва земља са свима својим јелима и пићима не може утолити. Човек кротак, човек јагње, рекао би сит је и задовољан зато што ћути и трпи. Уствари велика глад и жеђ за правдом крије се у дубини душе његове као нејављен вулкан.

Лако је нахранити охолога, тј. онога ко све дане своје на земљи употребљава за рушење своје душе. Сваким муљем земаљским он се храни и поји. Прогурај га само напред, на чело каравана људског, и он ће бити сит и задовољан. Али онога ко је сазидао три прва спрата рајске пирамиде ништа земаљско ни пролазно ни трулежно не може заситити. Он гледа на свет Божијим очима, мисли Божијом умом, и тражи Божију правду. Под правдом се овде разуме истина и поредак, онако како је Богом откривено и наређено. Истина о Творцу, истина о свету, истина о човеку, истина о циљу и истина о путу.

Поредак унутра и поредак споља, поредак у души, поредак у телу, у друштву, у свету, у свему - поредак сходан истини. Другим речима: правда је двоје: знање истине и правило владања. Све што човек треба да зна и да твори, да би се приближио Богу названо је једном речју - правда. Гладни правде нису били фарисеји, јер су мислили да имају правду. Гладан правде није био на Пилат, иако је мимогред упитао Христа: шта је истина? Гладни и жедни правде били су сви они који су се од почетка прилепили уз Христа и нису Га оставили до смрти. Гладни су правде и данас они који гладују за Христом. Јер Христос је сва пуноћа правде, сва истина и сав поредак, Он који је за Себе рекао: *Ја сам истина*, и: *Ја сам пут*.

Онима који су гладни и жедни Христа као савршенства правде обећано је, да ће се наситити Верујући овом обећању многи Хришћани су презрели глад и жеђ за светом и

светским, и пошли да траже засићење своје духовне глади и жеђи. Многи од њих остављали су све, па су се повлачили у себе, затварали у пештере, осамљивали у пустињама, привезивали за столпове, да би неговали духовну глад, и да би ту пробрану глад засићивали правдом небеском, тј. Христом Господом. Они су гладовали за небом, а свет је гладовао за њима. Цар Константин Велики позвао је светог Антонија из пустиње, да му дође само да га види. Цар Теодосије молио је старца Сеновија, да дође из Египта у Цариград - само да га види и чује. Цар Лав путовао је у пустињу, само да би видео Мојсеја Мурина, светог човека.

Дакле, моћни цареви, код којих се будила духовна глад, силазили су са својих престола и тражили да виде оне који су се осећали најгладнији и најжеднији, и који су се даноноћно страшно пружали засићењу небесном трпезом правде Божије. И мада су и ови до краја живота осећали ову узвишену, пробрану глад, свет их је сматрао ситим. Они су сматрали светску ситост глађу, а свет је сматрао њихову глад ситошћу. Заиста, вештина је и глад изабрати. Од две глади слуге Божије бирале су глад за небом. И том глађу они су зидали четврти спрат своје рајске пирамиде, чврст и дивотан као драги камен смарагд. Гле, њихова глад је једина, која ће се заситити. А варљива глад за светом и похотама светским никад се неће заситити ни овом ни у оном свету. Као што је рекао Створитељ кроз пророка: *Гле, слуге моје ће јести а ви ћете гладовати; гле, слуге моје ће пити а ви ћете бити жедни; гле, слуге ће се моје веселити, а ви ћете се стидјети* (Иса. 65,13).

ПЕТИ СПРАТ

Блажени милостиви, јер ће бити помиловани. Ко је гладан и жедан вишега блага, зар ће тврдичити нижим благом? Ко је гладан непролазне правде Божије, зар ће стезати шакама пролазну прашину? Ко чезне за бесмртном ризом духа, зар ће плакати за хаљином и кошуљом од траве?

Милостиња ја за таквога онако природна као за путника који се спрема на далеки пут, да раздаје суседима све оно што ће му отежавати пут. Давање материјалних ствари најмања је жртва, али неопходна. Брига за душе људске далеко је већа жртва. Утврђење ближњих у истини, исправљати их на пут правде, и молити се за њих велика је жртва.

Највећа је жртва положити живот свој за ближње своје. Ову милостињу учинио је Христос роду човечијем. Та милостиња тако је огромна, да се она не назива више милостиња, но мења своје име и именује се - љубав.

Милостиња може потицати из разних извора, бистрих и мутних. Најбистрији извор милостиње јесте милосрђе. А милосрђе је милујуће срце. Кад неко срцем милује невољника и помаже га у име милостивог Бога онда милостиња тече из бистрога извора и има високу цену пред анђелским небесима.

Читајте прекрасне повести о двојици људи, који су названи милостивим: о светом Јовану Милостивом и о Филарету Милостивом.

Ако ко цени земаљско благо више него душу, не може бити милостив. Свети Григорије Двојеслов кад је изабран за епископа Римског јако се бојао да не изгуби своје сиромаштво. Толико се, кажу, бојао да не изгуби своје сиромаштво као што би се један богаташ бојао да не изгуби своје богатство. Стоји написано у Светом Писму Божијем: *Милостив човек чини добро души својој* (Приче 11,17). Кад другоме чиниш, себи то двоструко и стоструко чиниш. Јер Бог види и плаћа; а Бог је богат и богато плаћа. Преподобна мати Сара говорила је, да се милосрђе може однеговати. "Чини милостињу, ма то било испрва из човекоугодности,

говорила је она. јер тако ћеш се навићи најзад чинити милостињу из страха Божијега". Серафим Саровски опет саветује, да ако немаш ништа при себи да даш сиромашу, ти се помоли Богу за њега. Бог је рекао једном немилостивом роду: *милости хоћу а не прилога*; то јест: бише желима да чините милост један другом него да приносите жртве Мени. Толико Бог воли људе! Он сматра нашу милостињу људима већ као жртву Себи. А ми без Њега не можемо ни бити милостиви према људима. Наша правилна мисао о људима као браћи зависи од наше правилне мисли о Богу као Оцу. И тако, сваки круг наше добре делатности ма према коме, налази увек свој центар у Богу.

Но колико је јасна заповест Божија о милосрђу, толико је оштра његова претња немилостивима. То апостол Божији Јаков изражава овако: *Оном ће бити суд без милости ко не чини милости* (Јаков 2,13).

А милостив ће бити помилован. Помилован на Суду Божијем. Помилован у бесмртном Царству Христовом. Помилован и милован у вечности од ангела и праведника.

И тако, милостињом се зида пети спрат рајске пирамиде. Сваки камен у том спрату представља неку милост, било према души својој или према људима, или према животињама или ма којој твари Божијој. А сав овај спрат сјаји се небеским плаветнилом, као да је сазидан од драгог камена сапфира. Ово је пети спрат рајске пирамиде.

ШЕСТИ СПРАТ

Блажени су чисти срцем, јер ће Бога Видети.

Чистота срца основана је на милости. То је природно као што се шести спрат диже над петим. Себичњак и тврдица неће осетити оно блаженство што се назива чистотом срца. Они неће никад моћи постројити шести спрат своје пирамиде због тога што нису постројили пети. Аврам је био пун милости, а милост му је помогла очишћењу срца, а чистота срца виђењу Богу.

Зашто се не говори о чистоти душе него срца? Зато што срце представља средиште душе. Из срца излазе помисли, у срцу се таје жеље, у срцу гнезде све страсти. Због тога је изречен савет: *сине, изнад свега чувај срце своје* (Приче 4,23).

Док је срчица у дрвету здрава, гране се могу обијати без опасности по дрво. Али залуд сва стројност грана и мноштво лишћа, ако срчику разједу црви. Симеон Нови Богослов назива грехе црвима. Што су црви за дрво, то су греси за човека. И никакви греси не разједају срце човеково као тајни греси. Изнесеш ли црве на сунце, они ће поцркати; објавиш ли своје грехе, ма једном једином познатом човеку, опраштају ти се, и нестаје их. И црви и греси моћни су веома у тами, да у тами.

Док се Давид строго чувао да се не огреши о закон Божији, он је говорио с Богом, и лако сазнавао вољу Божију. Чим је погазио закон Божији, Бог је престао с њим говорити, него му је говорио преко других пророка.

Чисто срце је огледало, у коме Бог воли да се огледа. Бог је исписао Своје велико и страшно име свуда у загонеткама природних твари, а непосредно и без загонетки, Он се показује у чистом срцу човековом. Какво огромно уздигнуће човека над свом природом! Каква слава и част за људе, да у тескоби срца свога удостојавају се примити Домаћина као Госта! Ово је тако велика срећа за људе, да у њу тешко могу веровати они који нису погледали у јасле Витлејемске и видели, до које се низине може спустити Бог љубави. Човек може да се диже и спушта, а Бог не може да се диже но само спушта. Бог нема куд да се диже изнад Себе, а човеку је дато да се може дизати изнад себе, све до висине самога Божанства.

Својом слабошћу човек се спушта, а Божијом силом се диже. Човеково је да припреми срце, да га очисти од прашине ситних грехова и од блата крупних грехова. Остало је све дејство Божије силе и Божије љубави.

Срце се чисти вером и надом и љубављу и сећањем смрти и Суда Божијег и дивљењем над тварима Творчевим и испитивањем путева Промисла и трпљењем и кротошћу и милошћу и многим другим. Но и кад се срце очисти свим овим средствима, у њему ипак остаје запах земље и греха и смрти, докле га Дух Божији као ветар са висине не проветри и као муња својим озоном не намирише. Према речима отаца: када и сећања на учињене грехе исчезну, тек онда можемо говорити о срцу очишћеном.

Чистота срца је камен хрустал, и њоме се зида шести спрат рајске пирамиде. Светлост небеска пролази кроз тај спрат и не налази препону. Ништа тамно ни прљаво нема што би је спречило, да осветли све кутове и све тачке тога спрата.

О, Хришћанине, кад будеш ступио у Царство Христово, радоваће се твојој грађевини пречисти ангели Божији, и младенци што се рано упокојише у Господу, и девице што у девичанству пређоше преко моста смрти у Рај. На овоме шестом спрату, на спрату чистоте, ти ћеш им излазити у сретање и са њима заједно сладити се гледањем лица Божијега.

СЕДМИ СПРАТ

Блажени су миротворци, јер ће се синови Божији назвати. Чистота срца основ је мира. На том основу зида се спрат мира, седми спрат рајске пирамиде што се диже у небеса. Не може имати мира оно срце, које је испуњено лажним помислима, лудим жељама за пролазним светом и opakим страстима. Јер ово све изазива немир и подиже мрачне буре у животу човечијем.

У висинама се чисти мутна вода и из најпрљавијих бара. Уздигни и ти човече, срце свцоје горе и небеса ће га очистити. У чисто срце уселиће се тишина. А у тој тишини гледа се Бог.

Мир је духовна наслада, као и чистота срца што је духовна наслада. Ко има мир у себи, тај има велику насладу унутра у души својој. И ту му насладу нико не може отети. Ко има мир има Христа, јер је речено, да је *Он мир наш* (Ефес.2,14). Ко се држи кнеза мира, тај мора да има мир, а Христос је назван *Кнезом мира* (Иса. 9,6). Ко се на бури прибије уз Дародавца мира, тај има мир и не боји се. *Мир свој дајем вам*, рекао је Он (Јн. 14,27). Ко каже да има Христа у себи, тај ти већ каже да има мир у себи.

И тако, са Христом добијамо мир, без Христа никада. Павле много говори о измирењу с Богом. Но, то измирење не значи погодбу између наше воље и воље Божије, но потпуно и радосно потчињење наше воље Божијој вољи. Павле говори и о нашем измирењу с осталим људима. Но, и то не значи погодбу наше воље и воље осталих људи. На тој погодби, том погађању и ценкању, људи су се мирили хиљаде година и нису се измирили. Него апостол Павле хоће да установи мир међу људима кроз свеопште признање воље Божије.

Ко удише, тај и издише. Ко удише мир Божији у себе, тај га издише и шири око себе. Без нарочитог напора, сасвим лако, као што је и дисање лако. Мир творити отуда значи: примати и давати. Примати мир од Бога и давати га људима и - зверовима око себе. Да, и зверовима: свеци Божији живели су у миру и са зверовима, и миловали су ове као кротке јагањце. Дакле, и зверовима; и целој природи око нас. Јер, природа се ничим не узнемирава до грешним немиром људским. Не долази мир људима од природе него, напротив, мир природи долази од људи. Чим мир завлада међу људима, онда се и природа наслађава миром.

Миротворац ће се назвати сином Божијим. Назваће се оним што Христос јесте од вечности у вечност. Миротворац врши дело Христово. У име Оца небеснога он објављује братство људи, и у име богољубља братољубље. Да би унео мир међу људе, он их опомиње и уздиже на виши план сродства. На томе вишем плану једино се може створити прави мир и трајан мир. Грађански мир је нестваран, стваран је само братски мир. Не саграђани, него сабраћа могу усвојити и имати Божански мир, прави мир. Миротворац је неминовно проповедник великог и блиског сродства фамилије Божије, проповедник небесног очинства и људског братства. "Браћа сте, имате једног Оца на небесима!" То је миротворчев непогрешни аргумент мира, коме се нико разуман не може одупрети. То ја највише оправдање и надахнуће мира међу људима. Уз то се миротворац непрестано обраћа увређеном Богу с молитвом: "опрости им јер не знају шта раде; опрости им, деца су Твоја, и Ти си им Отац!" И Отац слуша сина миротворца, и због њега дарује људима Духа Свог Светог, који доноси небесни дар мира у озлојеђене душе. А мир је здравље.

Тако се миротворством зида седми спрат рајске пирамиде. Овај спрат је зидан као од чистога злата. И он има миран сјај злата.

ОСМИ СПРАТ

Блажени су гоњени правде ради, јер је њихово Царство Небеско.

Онај ко зида висока дворе од земне грађе изазива завист рђавих суседа. А ко од духовне грађе зида високу рајску пирамиду изазива завист демона. Демони нарочито мрзе оне који су задобили велики мир душевни и који уносе велики мир међу браћу.

Јер, демони се сладе свађом међу људима. Они би хтели да људи живе у непрестаном немиру и несрећи, те да би тако роптали против свога Творца. Њихов је посао од почетка, да узбуњују људе против Бога. Њима је мио Каин братоубица а не кротки Авел. Они воле Исава а мрзе Јакова, воле Саула а мрзе Давида, воле Кајафу а мрзе Гамалила, воле Савла а мрзе Павла. Због тога неуморно дижу гоњење против праведника. Они пакосте праведнику и сами лично, а још више преко људи разваљене душе. Они удружуј све моралне слабиће против јунака Божијега, против витеза правде Христове. А Бог гледа и попушта, да немоћ људи и демона удара на слугу Његовог. Попушта Свевидећи - да би се безброј пут немоћ показала као немоћ и постидела. Попушта Свемудри - да би света видео и уверио се како је правда и у дроњама силнија од неправде под калпацима и на престолима. Попушта Свевлаги - да би Свога слугу окитио са што више победа и са што више победних венаца. Као што лопови и разбојници нападају на богаташе светске, тако опаки демони и заблудели људи нападају на богаташа духовнога.

Свети Нил је из искуства рекао: "ако се истински молиш, буди спреман за нападе демонске." Велики Павла саопштава Тимотеју, како је претрпео протеривања и страдања *каква ми се, вели, догодише у Антиохији и у Иконији и у Листри, каква протјеривања поднесох и од свију избави ме Господ.* Па на крају истиче ово као правило: *а и сви који хоће побожно да живе биће гоњени* (II Тим. 3,12-13). Но и сам Господ све је то предвидео и предказао, и није затајио од ученика Својих (Мат. 10). Апостоли су прогоњени камењем из места у место. Свети Атанасије вијан је као дивља звер од богомрских гонитеља. Мелентије Антиохијски исто тако. Златоуст је страдао и умро у прогнанству. Тако и благочестива Олимпијада. И још многобројни, безбројни. Свети Василије Велики говорио је судији који му је претио прогонством, да се он томе може само радовати пошто га не може протерати ни на једно место где нема Бога. Мудри Златоуст објашњава плодове гоњења овако: "као што

биље брже расте када се залива, тако и вера наша када бива гоњена јаче цвета и више се умножава" (Похвална беседа св.мученицима Јувентину и Максимину).

Зато што је Син Божији био гоњен, и сви синови Божији по благодати желели су да и они буду гоњени. Они су то сматрали одликовањем за себе. И знали су, да је гоњење због правде Божије одлична грађа за зидање рајске пирамиде. Осми спрат њихове рајске пирамиде саграђен је чврсто на претходних седам спратова, и он је сав драгоцен и диван као топаз. Када се преселе у Царство Христово, они ће на том спрату разговарати у радости и весељу са свима гоњеним за правду Божију од постања света.

ДЕВЕТИ СПРАТ

Блажени сте ви ако вас узасрамоте и успрогоне и реку на вас злу реч лажући, мене ради.

И мало час и сада говори се о гоњењу; тамо о гоњењу правде ради а овде о гоњењу Христа ради.

Тамо правда представља сав систем хришћанске истине и владања, овде Христос представља оваплоћену сву правду Божију. Ова два спрата рајске пирамиде од сличне су грађе - од страдања за правду или за Христа. То страдање мора да је тако драгоцено за изграђивање духовне палате, да га Господ двапут понавља и двапут похваљује - као два печата што потврђују све остале претходне врлине. Само у овом последњем случају говори се о страдању оштријем и мучнијем него у оном претходном.

Срамоћење, прогоњење, хуљење речима, лагања и клеветања - и то све Христа ради, наваљује се на вернога као последње и најстрашније кушање. Под таквим притиском глача се и најтврђи камен а камоли срце човечије. Под таквим плъуском убелује се и најпрљавије платно а камоли душа човечија.

Овде је реч о мучеништву за Христа. И ко драговољно прими то мучеништво, тај гомила скупочену грађу за стројење деветога спрата своје рајске пирамиде. Они који су успели добро да изидају и осигурају првих осам спратова своје духовне палате, не желе ништа на свету тако свесрдно као да положи свој живот за Господа свога. Ова жеља за мучеништвом вазда је била жива као живи огањ у Цркви Христовој од времена апостолских до наших времена. Кад су апостола Андреја привели незнабошци крсту да га распну, узвикну апостол узбуђено: "О, слатки Крсте, колико сам те дуго желео и чекао!" А свети Антоније, препун свих врлина, имао је само једну жељу у старости - да буде мучен и убијен за Христа. Због тога је остављао пустињу и силазио у Александрију, где је заметао препирку са јеретицима само да би био од њих убијен. Али Промисао Божији није био с тим сагласан, и Антоније се тихо упокојио у пистињи својој.

Замислите поворке Хришћанских мученика, вођених на губилиште, како се успут веселе певајући духовне песме као да на иду на смрт него на свадбу. Свет није видео чуднијег призора у току све историје своје. Многи од ових мученика бавили су се многогодишњим трудом око грађења своје рајске пирамиде, и све су били дивно саградили до деветога спрата. Други су опет тек били почели грађење и једва су изградили спрат или два. Трећи су у један дан - или чак и у један сат - назвали себе Хришћанима и погинули за Христа. Због њихове врховне жртве таквима ће Бог даровати целу духовну палату од првога спрата до последњег. Јер су они као они радници, које је Господар најмио увече, а дао им исту плату као онима што цео дан работаше. Адријан је био официр римски, па гледајући трпљење Хришћана он се и сам објави Хришћанином, - "Јеси ли сишао с ума

Адријане?" упита га цар незнабожни. - "Не, царе, него сам тек сад ушао у ум!" одговори Христов мученик.

И наше време је пуно мучеништва и мученика. Милиони мученика у Русији посведочили су свету, да још непрестано трају апостолска времена, и да је жетва Божија врло обилна и сада као и некада. Но, мучење Хришћана постоји и тамо где нема званичних гоњења. Нашу комшиницу изгрдио је безбожни муж, испребијао и истерао из кућа због тога што она верује у Христа и врши молитву. За мучеништво њено зар јој је потребан цар Нерон, кад има Нерона у кући својој? Један гимназист дошао је кући уплакан што су му се другови у школи ругали и смејали зато што је рекао, да он љуби Господа Исуса Христа. Неки опет војник добио је шамар зато што се прекрстио кад је стао у строј. И ово су све зидари рајске пирамиде, који ће се у оном свету уврстити са многим војскама угодника, који ради Христа претрпеше ругања, исмевања, шибања, клеветања па и саму смрт. Девети спрат њихове пирамиде биће сав као од црвеног рубина што се прелива у чудесном сијању од светлости небеске. На овоме спрату видеће се и сусрести сви пострадали Христа ради у овоме животу.

КУЛА РАДОСТИ

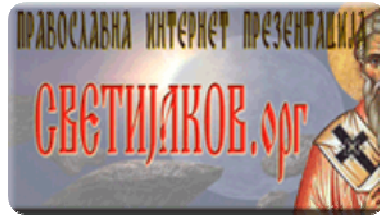
Са деветим спратом завршава се рајска пирамида. Али изнад деветог спрата уздиже се још нешто што изгледа да је десети спрат пирамиде, али као нека кула светиља, која осветљава целу пирамиду, чији је темељ смиреност а врховни спрат мучеништво. На стројењу те куле светиље не труде се људи. Њу сам Творац поставља од Своје стране и по Својој љубави. Па како та кула производи неискану радост у свакој души која ју спази, то ми њу називамо кула радости. *Радујте се и веселите се, јер је велика плата ваша на небесима.* И радост, и весеље и плата! Не радост пролазна него непролазна. Не весеље телесно што се завршава горчином и разочарењем, него весеље духовно што означава вечну духовну насладу. И не плата аргатска но синовска; не од господара туђинца но од Оца; и не по часовима но по љубави.

Ова кула радости изгледа пре да се спушта с неба него ли да се диже од земље. Њоме Бог као да иде у сусрет зидању људском. И заиста, ъоме Творац украшава и осветљава нашу рајску пирамиду.

Кула радости сва се сија невиђеним сјајем, и као да је сва једна огромна стена дијамантна. Сјајне зраке њене обливају сву грађевину од првог спрата до последњег и све спратове милују, осветљују и сљубљују у једну живу и нераздељиву целину.

Једва је нужно на завршетку да кажемо: нека се нико не превари и не схвати ово зидање рајске пирамиде као неко материјално зидање. Није материјално него духовно. Али иако није материјално оно је стварно, и стварније од сваког видљивог зидања и здања. Рајска пирамида, гледана у небесима, изван тела, личи на човека, и то не ма каквог човека него на самога Господа Исуса Христа. Јер у Царство Христово не може ступити нико ко не личи на Христа, нити унети у њ ма какво своје зидање које би било различито од зидања, прописаног и испланираног и објављеног од Господа Христа. А кад се разлучимо од овог земаљског тела, онда ћемо видети јасно - видећемо и ми и сви ангели Божији - шта смо као Хришћани изидали у овом животу на темељу Исуса Христа. Све по речи слуге и апостола Христовога:

Ако ко зида на овоме темељу злато, сребро, драго камење, дрва, сијено, сламу, - свакога ће дјело изићи на видјело, јер ће дан показати, јер ће се огњем открити. И ако остане чије дјело што је назидано, примиће плату. А чије дјело изгори, отићи ће у пропаст (I Кор. 3,12-13). Богу нашему вечна слава и хвала. Амин.

храм светог апостола Јакова, брата Господњег; Дубока код Јагодине; тел/факс 035/267-160; интернет адреса
SVETIJAKOV.org